

Lite om ljusarmaturer

"It is a jungle out there" ... så kan man kort och gott beskriva utbudet bland belysningsarmaturer. Vi kommer att kort förklara och beskriva de vanligaste belysningsarmaturerna samt deras användningsområden.

Profilstrålkastare:

En profilstrålkastare ger en ljuskägla med mycket skarpa kanter. De mer avancerade profilstrålkastarna kan ändra ljuskäglans form med s.k. inbyggda "spadar" som gör att ljuskäglans form kan ändras från rund till t.ex. fyrkantig. Profilstrålkastaren är en bra armatur när du vill ha exakt kontroll av ljusbilden och när du arbetar med långa avstånd. Ofta använder man en projektionsmask, s.k. gobo, i strålkastaren för att ytterligare förhöja effekten i ljussättningen. Profilstrålkastaren används ofta i teater- och scensammanhang.

Följespot:

En följespot är uppbyggd som en profilstrålkastare, men har ofta en färgkassett som extra tillbehör. En följespot är ofta fysiskt större, sitter på ett stativ och styrs manuellt av en person. Mycket vanlig på scener, teatrar, aulor m.m. I Starfelt Companys sortiment heter denna armatur FS-1000.

Fresnel:

En fresnelstrålkastare, eller fresnel som den ofta kallas ger en rund ljuskägla med mycket "mjuka" kanter, den totala motsatsen till profilstrålkastaren. Med en fresnel är det lätt att lägga ett jämt och mjukt ljus. Denna strålkastartyp väljer du när du arbetar med korta avstånd mellan strålkastare och scenen. Är dessutom mycket bra som grundljus. Mycket vanlig där det finns en scen eller monter som skall belysas.

PAR-strålkastare:

PAR-strålkastare, eller PAR-kannor som de kallas, är absolut den allra vanligaste strålkastaren. Den finns i en mängd utföranden och storlekar, bl.a. PAR-16, PAR-20, PAR-56 & PAR-64. En PAR-kanna är en "plåttunna" som oftast har en glödlampa försedd med en egen reflektor. Det finns olika varianter på spridning för dessa lampor, tex. S (=spot), MFL (=Medium Flood) och WFL (=Wide Flood). Kan också ge ett färgat ljus, om man använder färgfilter i kombination med filterramen som monteras längst fram på armaturen. PAR-kannor är vanliga i kombination med dimmerpackar, både till monter/teater/scenbruk, men även för nattklubbsbelysning.

Pinspot, PAR-36:

Pinspoten är en liten belysningsarmatur. Det finns endast en sorts lampa till den, och har endast en spridningsvinkel som är mycket smal. Pinspoten är en gammal, väl beprövad armatur som funnits med i mer än 20 år som effektljus för nattklubbar. Pinspoten rekommenderas endast för punktbelysning, (korta avstånd) och som effektljus i nattklubbsmiljö. Vem har inte sett en pinspot i kombination med en spegelboll? Glödlampan som används i en pinspot, PAR-36 (6V) har en alldeles egen liten historia. Från början är det en traktorlampa(!) När traktorerna övergick till 12V som bilbatterierna blev PAR-36:an gammalmodig. Den förde en tynande tillvaro, och håll på att glömmas bort. Tillverkaren funderade på att sluta tillverka den. Men så kom man på att den kunde användas i kombination med en transformator och användas som discoteksbelysning. Det blev pinspoten, som till dagens datum antagligen är världens mest använda "discolampa".

Färgväxlare:

En färgväxlare är (beroende på funktioner) en kombination av profil-, fresnel-, och PAR-strålkastare som inte kräver någon dimmerpack. Dagens färgväxlare är digitala och styrs via det digitala DMX-512 protokollet från ett DMX-ljusbord. Kallas ofta för intelligent ljus. I regel använder den sig av en urladdningslampa, kan färga ljuskäglan med något av de inbyggda dichroida färgfilterna, kan ge fresnelens mjuka kanter med ett inbyggt filter och kan visa flera olika gobos. (Tex. MAD Lightings Q-Colour) Färgväxlare är ofta dyrare än tex. en fresnelstrålkastare men kan göra mycket mer, ger högre ljusutbyte, ersätta många traditionella armaturer och drar inte alls mycket ström. (Du slipper dessutom en dimmerpack!) Dessa armaturer är ganska vanliga, framför allt i kombination med mindre turnerande band. Används bl.a. för scen, mässmontrar och nattklubbsbruk.

Scanners:

Scanners (som ofta kallas för intelligent ljus och/eller moving lights) bygger på samma princip som färgväxlare, fast har dessutom ett spegelhus som gör att ljuskäglan kan styras över stora ytor. Scanners är mycket vanliga armaturer för scen, turnerande band och för nattklubbsbruk. Utbudet bland scanners är enormt, och olika modeller är anpassade för olika typer av ändamål.

Moving Heads:

Moving Heads är en armatur som tar steget fullt ut, och har större belysningsräckvidd än en scanner. Den kan kort beskrivas som en färgväxlaramatur som sitter på en egen axel. I praktiken innebär det att den är helt rörlig och kan belysa överallt förutom den egna platsen den är monterad på. Idag så är denna typ av armatur dyr, men är mycket kunnig. Dessutom kan ett mindre antal moving heads täcka upp och "nå" stora ytor med sina ljuskäglor. Vanligtvis används den i större teater- och scensammanhang.